

Формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку життя в умовах закладу дошкільної освіти

1. Агіляр Туклер В. Формування самостійності у дитини раннього віку: психолого-педагогічний аспект / В. Агіляр Туклер // Вісник інституту розвитку дитини : збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. Серія: Філософія. Педагогіка. Психологія, Вип. 4. - С. 138-145.
2. Андрущенко, Ольга. Уроки самостійності. Формування навичок практичного життя за методикою М. Монтесорі / О. Андрущенко, Л. Рудень // Дошкільне виховання : Щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків Міністерства освіти і науки України. - 2017. - N 10. - С. 23-25.
3. Андрущенко, Наталія Вікторівна. Здоров'язбережувальні технології в діяльності вітчизняних закладів дошкільної освіти: аналіз освітньо-розвивальних можливостей / Н. В. Андрущенко // Освітньо-науковий простір = Educational Scientific Space : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова. - Київ : Ліра-К, 2024. - Вип. 7 (2 - 2024), Т. 2. - С. 9-19. – Режим доступу: <https://pedagogy.com.ua/index.php/journal/article/view/37/38>
4. Антонюк, Яна Валеріївна. Розвиток здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку із застосуванням STEM-підходу в освіті/ Я. В. Антонюк, Ж. І. Білик // Освіта і здоров'я підростаючого покоління : матеріали третього міжнародного симпозіуму : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Факультет педагогіки і психології. - Київ : Алатон, 2021. - Вип. 3 : в 2 ч., Ч. 1. - С. 206-207. – Режим доступу: <https://enquirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/043095c4-06f6-4a2f-bdcf-263adaeafdb1/content>
5. Артемова, Любов. Самостійність - потреба, вибір і право дитини / Л. Артемова // Дошкільне виховання : Щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків Міністерства освіти і науки України. - 2021. - N 10. - С. 3-7.
6. Бедрань Р. В. Педагогічні умови виховання культури здоров'я дітей у різновікових групах / Р. В. Бедрань // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. - 2016. - № 47. - С. 143-147. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2016_47_29
7. Ваколя, Зоряна Михайлівна. Роль сюжетно-рольових ігор у навчанні дошкільнят основам особистої гігієни та здорового способу життя / З. М. Ваколя // Наукові записки. Серія педагогічні науки = Naukovi zapysky. Series pedagogical science : збірник наукових статей / Міністерство освіти і науки України, Український державний університет імені Михайла Драгоманова. - Київ : Видавничий дім "Гельветика", 2024. - Вип. 158. - С. 5-12. – Режим доступу: <https://enquirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2c69bf94-4f88-48c4-b2f0-3ee9fd91055b/content>
8. Вишнева, Тетяна. Програми нового покоління: до проблеми формування самостійності дітей раннього віку / Т. Вишнева ; наук. керівник К. Крутій // Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами = Inclusive education as an individual trajectory of the personal growth of a child with special educational needs : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (08-09 листопада 2018 року) / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2018. - Вип. 1. - С. 38-42. – Режим доступу: https://vinps.vn.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F_2018-%D0%B5%D0%BB_%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81-2.pdf
9. Гавриш, Наталя. Виховуємо самостійних [Текст] / Н. Гавриш // Методична скарбничка вихователя : Щомісячний спеціалізований журнал. - 2015. - N 8. - С. 4-30.
10. Гавриш, Наталія Василівна. Виховання дітей раннього віку у закладах дошкільної освіти різних типів : монографія / С. А. Васильєва, Н. В. Гавриш, В. В. Рагозіна ; Національна академія

педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. - Кропивницький : [б. и.], 2021. - 226 с. - Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/729028/>

11. Гавриш, Наталія. Стан розвитку дітей у групах раннього віку в закладах дошкільної освіти: результати констатувального експерименту [Текст] = The state of child development in early age groups in preschool educational institutions: results of ascertaining experiment / Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Рагозіна // Український педагогічний журнал : Науковий журнал. - 2020. - N 4. - С. 69-82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-69-82>
12. Голець, Марія Іванівна. Етика матері і дитини : нарис з історії виховання дітей раннього віку / М. І. Голець. - Київ : Вища школа, 2005. - 159 с.
13. Горлова, Леся. Лялечок купаємо - про чистоту дбаємо : сюжетно-дидактична гра для дітей раннього віку / Л. Горлова // Палітра педагога : Ефективні технології освіти дошкільнят і молодших школярів. - 2018. - N 3. - С. 20-21.
14. Вишнева, Тетяна. Програми нового покоління: до проблеми формування самостійності дітей раннього віку / Т. Вишнева ; наук. керівник К. Крутій // Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами = Inclusive education as an individual trajectory of the personal growth of a child with special educational needs : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (08-09 листопада 2018 року) / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2018. - Вип. 1. - С. 38-42. – Режим доступу: https://vinps.vn.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F_2018-%D0%B5%D0%BB_%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81-2.pdf
15. Гавриш, Наталія. Виховуємо самостійних [Текст] / Н. Гавриш // Методична скарбничка вихователя : Щомісячний спеціалізований журнал. - 2015. - N 8. - С. 4-30.
16. Гавриш, Наталія Василівна. Виховання дітей раннього віку у закладах дошкільної освіти різних типів : монографія / С. А. Васильєва, Н. В. Гавриш, В. В. Рагозіна ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут проблем виховання. - Електронні текстові дані. - Кропивницький : [б. и.], 2021. - 226 с. - Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/729028/>
17. Гавриш, Наталія. Стан розвитку дітей у групах раннього віку в закладах дошкільної освіти: результати констатувального експерименту [Текст] = The state of child development in early age groups in preschool educational institutions: results of ascertaining experiment / Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Рагозіна // Український педагогічний журнал : Науковий журнал. - 2020. - N 4. - С. 69-82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-69-82>
18. Голець, Марія Іванівна. Етика матері і дитини : нарис з історії виховання дітей раннього віку / М. І. Голець. - Київ : Вища школа, 2005. - 159 с.
19. Горлова, Леся. Лялечок купаємо - про чистоту дбаємо : сюжетно-дидактична гра для дітей раннього віку / Л. Горлова // Палітра педагога : Ефективні технології освіти дошкільнят і молодших школярів. - 2018. - N 3. - С. 20-21.
20. Грядовкіна, Жанна. Життєва практика для малюка / Ж. Грядовкіна // Дошкільне виховання : Щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків Міністерства освіти і науки України. - 2014. - N 8. - С. 26-29.
21. Гуріна, Зоя. Особистісно орієнтований підхід до становлення самостійності в ранньому віці / З. Гуріна // Актуальні проблеми гуманітарної освіти : Збірник наукових праць / Ін-т вищ. освіти АПН України, Кременецький обл. гум.-пед. ін-т ім. Т. Шевченка. - Кременець, 2004. - Вип. 1. - С. 146-148
22. Демченко, Ірина. Тарасик-невмивасик : заняття для дітей раннього віку / І. Демченко // Дошкільне виховання : Щомісячний науково-методичний журнал для педагогів і батьків Міністерства освіти і науки України. - 2023. - N 9. - С. 28-29.
23. Денисяк, Ю. В. Сутність та зміст здоров'язбережувальної компетенції дошкільників / Ю. В. Денисяк // Педагогічний альманах = Pedagogical almanac : збірник наукових праць / Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради. - Херсон, 2021. - Вип. 50. - С. 10-16.- режим доступу: <https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/294/234>

24. Денисяк Ю. В. Сутність та зміст здоров'язбережувальної компетенції дошкільників/ Ю. В. Денисяк // Педагогічний альманах = Pedagogical almanac : збірник наукових праць / Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради. - Херсон, 2021. - Вип. 50. - С. 10-16.
25. Думчикова, Т. О. З малюками граємо - про здоров'я дбаємо! [Текст] / Т. О. Думчикова // Дошкільний навчальний заклад. - 2019. - № 4. - С. 2-5.
26. Єлізарова, О. Т. Гігієнічні аспекти організації систем дошкільної освіти у зарубіжних країнах [Текст] / О. Т. Єлізарова, О. О. Філоненко, С. В. Гозак // Довкілля та здоров'я : Науковий журнал з проблем медичної екології, гігієни, охорони здоров'я та екологічної безпеки. - 2016. - № 2. - С. 54-58.
27. Желанова В. В. Здоров'язбережувальне середовище дошкільного навчального закладу як чинник формування здорової особистості дитини / В. В. Желанова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. - 2016. - № 6(3). - С. 228-234. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2016_6%283%29_32
28. Кисла, О. Ф. Формування культури здорового способу життя дітей дошкільного віку / О. Ф. Кисла, А. П. Кошель // Збірник наукових праць. Педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України, Херсонський державний університет. - Херсон, 2016. - Вип. 69, Т. 3. - С. 107-110. - Режим доступу: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3374/2993>
29. Крокуємо стежкою здоров'я [Текст] / добірка підготовлено за матеріалами О. Б. Будцевої [та ін.] // Розкажіть онуку : Часопис. - 2016. - № 10. - С. 7-14.
30. Мартиненко, Наталя. Подбають малята про здоров'я звіряток : розвага для дітей раннього віку / Н. Мартиненко // Палітра педагога : Ефективні технології освіти дошкільнят і молодших школярів. - 2016. - № 4. - С. 18-20.
31. Мулик, Наталія. Культурно-гігієнічні навички як засіб зміцнення здоров'я [Текст] / Н. Мулик // Вихователь-методист дошкільного закладу : спеціаліз. журн. - 2012. - № 9. - С. 9-17.
32. Паніна, Вікторія. Порівняльний аналіз становлення самостійності дітей раннього віку в різних умовах життєдіяльності / В. Паніна // Вісник інституту розвитку дитини. Серія : Філософія. Педагогіка. Психологія : Збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. - Вип. 16. - С. 129-137.
33. Плотуха, Яна. Сучасні підходи до моделювання здоров'язберігаючого середовища різновікової групи [Текст] / Я. Плотуха // Вісник інституту розвитку дитини (додаток) : збірник наукових праць / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. - Вип. 5 : Матеріали III Міжнар. студ. наук.-практ. конференції "Дитинство. Освіта. Соціум", 20 лютого 2014 р. - С. 312-317.
34. Поніманська, Тамара Іллівна. Дошкільна педагогіка : практикум : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська ; Міністерство освіти і науки України. - 2-ге видання. - Київ : [Видавничий дім "Слово"], 2007. - 351 с.
35. Разом до гармонії: розвиток дитини раннього віку [Текст] : методичний посібник / Християнський дитячий фонд, UNICEF ; [авт.-упоряд.: І. В. Братусь, Н. В. Кошечко, О. Л. Нагула ; за заг. ред. І. Д. Зверевеї]. - Київ : Кобза, 2004. - 159 с.
36. Розвиваємо, навчаємо, виховуємо дитину третього року життя [Текст] : Методичний посібник / за ред. Т. І. Поніманської. - 2-ге вид. - Київ : Слово, 2015. - 568 с.
37. Соловей, Ю. О. Вплив природних факторів на формування здоров'я дитини дошкільного віку [Текст] / Ю. О. Соловей // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - Одеса, 2019. - Вип. 15, Т. 2. - С. 184-187. - Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/15/part_2/38.pdf
38. Устиченко, В. А. Дидактичні ігри і вправи з валеології [Текст] / В. А. Устиченко // Дошкільний навчальний заклад. - 2018. - № 1. - С. 34-39.
39. Філімошкіна, Наталія. Життя за розкладом, або Навіщо дитині розпорядок дня / Н. Філімошкіна // Вихователь-методист дошкільного закладу : Щомісячний спеціалізований журнал. - 2020. - № 9. - С. 40-43.
40. Черепаня Н. І. Формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я: теоретико-методологічні аспекти/ Н. І. Черепаня // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та

інновацій. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 82, Т. 2. - С. 191-196. – Режим доступу:
http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/82/part_2/36.pdf

41. Циплюк А. М. Генеза вихідних понять здоров'язбережувального навчання дітей дошкільного віку / А. М. Циплюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - 2014. - № 1. - С. 417-425. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2014_1_52
42. Шкарупа Є. О. Формування здоров'язбережувальної компетентності дітей раннього та дошкільного віку в умовах гурткової роботи у ЗДО/ Є. О. Шкарупа, С. О. Бадер // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - № 99. - С. 56-61. – Режим доступу: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/99/10.pdf>